

nje v prošlem letu započete smeri, temveč je krenil v beletristično smer in je zbral okrog sebe učiteljske delavce na polju leposlovja. Žal je od slovenskega učiteljskega zastopnika samo Gangl z dvema pesnitvama. To kvari značaj kolektarja in posebno zategadelj, ker ni to izdajanje beogradskega poverjeništvu, temveč občega Jugoslovenskega učiteljskega Udruga. Ne samo, da ima Gangl več in mnogo stvari, ki bi se dale uvrstiti, ima slovensko učiteljsko še drugih delavcev, od katerih bi vsaj nekateri še lahko našli prostora v koledarju. Vsebinsko koledarju je sledeča: Voj. J. Ilič — Mladi, Otadžbina, pesma; Silvije Kranjčević, Pred knjigom povesti roda moga, pesma; Janko Leskovar, Pomisao na vječnost, pripovetka; E. Gangl, Geslo, pesma; Borivoje Ž. Milojević, Jovan Cvijić; Dr. M. D. Popović, Zaštita narodnog podmlatka; Vladimir Nator, Invalid, pesma; Dr. B. Bakić, Proučavanje osobina našeg naroda; St. Stanojević, Konsolidovanje Jugoslavije; Jaša M. Prodanović, Učitelj u srpskoj pripovesti; E. Gangl, Beli orel, pesma; Dr. Nedeljko Košanin, Josip Pančić; P. Aršinov, Šta je čoveku u istini priroda? Dr. Dobr. Ger. Popović, Higijensko vaspitanje; Voj. J. Ilič — Mladi, Dorda Kratovac, pesma; Dr. Nik. Vučić, Učitelji i arheologija; Petar M. Ilič, Jedna nova vaspitna ustanova; A. Stanojević, Hemija u Srba; Mih. M. St., Nikola Tesla; Dr. R. Rajc, Duh kod srpske vojske za vreme svetskog rata; D. Petković, Učitelji i zemljoradničko zadrugarstvo; Petar Kuničić, U slavu oslobođenja i ujedinjenja, pesma; Dr. Branislav Krstić, Prve laži; Blag. K. Ristić, Poruka mrtvih, pesma; Jelenko Mihajlović, Potresi zemljine kore; Branislav D. Nušić, Kako sem učio Geografiju, pripovetka; Dr. V. K. Petković, Jovan M. Zujović; Mih. Sretenović, Seoski filozof, pripovetka; Dr. Voj. R. Mladenović, Staro-indijsko shvatanje života; Dr. Milan Šević, U slavu Dorda Natoševića; Blag. D. Todorović, Školske bašte i praznici sadenja drva; A. Krajačić, Mučenik, pripovetka; Uz naše slike. Naši saradnici. — Poleg lepe vsebine ima koledar tudi mnogo slik kulturnih delavcev.

—k **Ljubljanski Zvon** v letu 1925. »Ljubljanski Zvon« je dosegel v svoje petinštirideseto leto, v dobo, kakršne ne more beležiti za sabo danes noben jugoslovanski in le maloštevilni slovenski literarni listi. V tej dolgi, neprekinjeni dobi njegovega obstoja je tudi že obsežen namen in pomen lista, njegova nužnost in globoka zasidranost v osrčju vsega kulturnega slovenstva. Samo tako je mogel postati in samo tako bo mogel ostati »Zvon« izmed temeljnih kamnov naše kulture! Nevezan na vse strani, ne služeč nobeni literarni ali umetniški »šoli«, razvijajoč se in rastoč v globino in v višino, ne more biti glasilo nikogar kot posameznika, marveč je glasilo vseh; vseh tistih resnično tvornih duhov namreč, ki vzlic motnjavi časa vedo, kaj in kam hočejo in ki uporno kljubujo vsem besnim rušilnim tendencam duha zaničujoče sodobnosti molče in vztrajno grade, zidajo, ustvarjajo. Zatorej mora biti »Zvon« tudi v bodoče resna svobodoumna, izven dneva in puhlih demagoških gesel mirno snujoča revija.

Da se približa temu visokemu cilju, ima uredništvo za prihodnji letnik dovolj gradiva na razpolago.

V leposlovnem delu se nadaljuje in zaključuje Juša Kozaka roman Šentpeter, ki je že letos vzbudil občo pozornost čitateljev. Drugi del povesti bo to pozornost še stopnjeval. Razen »Šentpetra« bo objavil »Zvon« še en originalen roman. V njem se je mlad znan pisatelj, ki si je nadel psevdonim Jernej Jereb, lotil enega najkočljivejših sodobnih problemov. S finim psihološkim niansiranjem nam je očrtal razvoj mladega človeka, tipičnega za naše dni, ki je bolj po krivdi razmer in okolice, nego iz lastnega nagiba, zašel v labirinte seksualnih zablod, odkoder mu ni več rešitve. Nad tem delom, ki je vzlic najkočljivejšim prizorom prožet z globokim etičnim gledanjem, se bo utegnil marsikateri misleč čitatelj razmisliti o enem najtežjih in najstrahovitejših vprašanj sodobne družbe: Romanu je naslov »Suženj Demona«. Poleg teh dveh vodilnih romanov bo v »Zvonu« odlično zastopana novela in krajša črtica. Takoj v prvi številki objavi Anton Novačan novelo »Papiga«, ki ji nato sledijo še druge. Novele objavijo nadalje Vladimir Levstik, Cvetko Golar, Ivo Šorli, Ivan Zorec, Fran Albreht in drugi. — V pesniškem delu se poleg znanih pesnikov oglašajo nekateri naši mlajši, zlasti tisti, ki so se oprostili raznih povojnih umetniških zablod in iščejo svojo pot. Drama bo zastopana po Otonu

Zupančiču. Kratek, umetniško pisan esej se bo gojil še bolj nego doslej. Glavni zastopnik v tem delu bo dr. Ivan Prijatelj s svojo študijo o Dostojevskem. Dr. A. Debeljak objavi študijo o pokojnem A. Franceu, dr. J. Kelemina teoretsko estetsko razpravo o umetniškem ustvarjanju, dr. Fr. Kidrič razpravo in več zanimivih vesti iz svoje delavnice za izdajo celokupnega Prešernovega dela, dr. J. Glonar študijo o znanem ruskem prelagatelju Prešerna — Koršu. Vrhu tega bodo zastopani v tem delu dr. Fr. Veber, dr. V. Molč, dr. N. Zupanič. Objavijo se razen tega neka zanimiva, doslej neznana pisma Levstikova, dr. Žigon pa priobči del Stritarjevih pisem, ki bodo tvorila važen literarno-historičen prispevek. — Poleg navedenega se bo v listu razpravljalo tudi o drugih važnejših vprašanjih iz umetniškega in obče kulturnega življenja. O slovenskih literarnih novostih bodo med drugimi referirali urednik lista, Janko Glaser, Pavel Karlin; o dramih bo poročal urednik, o operi L. M. Škerjanc; važnejše srbohrvatske literarne in umetniške vesti bo beležil dr. F. Kozak. Naročnina lista ostane kakor doslej 120 Din, za inozemstvo 140 Din letno. Naročnina se plačuje tudi polletno in četrtletno. List se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

—k **Kratka srbska ali hrvatska slovnica**. (I. deo.) Sestavio: Tomo Jedrinić, učitelj. V Ljubljani. Samozaložba. Natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Že zadnjič smo javili, da je tov. T. Jedrinić izdal praktično slovnico za uporabo pri pouku srbohrvaščine. Knjigo je odobril tudi kot priročno, pomožno učno knjigo za učence prosvetni oddelk za Slovenijo v Ljubljani. Ker je slovnica sestavljena res na praktični osnovi in se posebno ozira na diferencialne razlike med slovenščino in srbohrvaščino, jo bodo učenci s pridom uporabljali v šoli in jo toplo priporočamo, da jo upeljejo učitelji srbohrvaščine v šolah.

—k **A. S. Puškin: »Kapetanova hči«**. Preložil dr. Iv. Prijatelj. V Ljubljani 1924. Založila Tiskovna zadruga. Cena broš. Din 24, vez. Din 29, s poštnino Din 1.25 več.

Ta Puškinova zgodovinska novela, ki je pravkar izšla kot 6. zvezek zbirke »Prosveti in zabavi« v novem prevodu dr. Prijatelja doslej že tretjič v slovenskem jeziku, predstavlja v ruski literaturi klasično delo, ki ga pozna v vseh oseh in prizorih že iz dobe svoje srednješolske izobrazbe vsak inteligentni Rus. Po mnenju Nemca Langa je to najboljša in naravnost vzorna novela v vsej svetovni literaturi. Zategadelj so prav storili naši srednješolski profesorji, da so to fino umetno slovanskega genija sprejeli v seznam privatnega čtiva na slovenskih srednjih šolah. Kako se je to nesmrtno delo Puškinovo priljubilo našemu čitajočemu občinstvu, kaže dejstvo, da predstavlja drugi slovenski prevod »Kapetanove hčere« (izšel l. 1896. v Gabrščkovi »Slovenski knjižnici«) danes že pravo bibliografsko redkost. Knjigo toplo priporočamo.

—k **Jalen Janez: Srenja**. Drama v štirih dejanjih. V Ljubljani 1924. Založila Jugoslovanska knjigarna, Cena Din 25.

Pisatelj »Doma«, ki je dosegel pri uprizoritvi v ljubljanski drami prav lep uspeh, je poslal svojo drugo dramo v svet. Boljša je kot prva. Obravnava socialen problem, da je skupni interes nad dobičkom posameznika, na tako kratek, koncizen način, da ne piše mnogo Slovencev tako lakonski, a obenem jasen in kratek jezik. Dejanje se v dramo razvija povsem naravno in zapletek ni nikjer iskan kaj šele prisiljen. Dejanje pa je tudi jako bogato na dogodkih, tako, da ostane delo vse do konca napeto in zanimivo. Značaj oseb, ki nastopajo v igri, so krepko risani, so gorenske grče, niso sentimentalne puže in skonstruirani junaki. Tu pulzira življenje in se pretaka resnična kri. Ržen je krasen tip altruista. Pogačar je markanten človek in pol. Dana ponosna in resolutna mladenka, Franica preudarna in premehka gospodinja itd. Tuji so v figurah Grosa in Francija manj odločni, zato manj slovanski bolj ko smo politični. Igra zahteva malo od odra, za to bo »Srenja« povsod lahko uprizorljiva, zlasti ker ima samo osem vlog 5 moških in 3 ženske. Tudi podelski odri bodo radi regli po njej. Zlasti se posrečijo Jalenu moške ocene, kjer riše slovenske tipe, pa naj si bodo tragične, vesele ali grčaste nature. Koliko tujeja šunda se igra pri nas po deželi to je slovenska reč, dobra, priporočljiva in hvalevredna, zato bo našla pot preko širne domovine.

—k **Tožitelji in branitelji**. Carzano. Proti Avstriji V. Dr. Ljudevit Pivko. Založil klub Dobrovoljcev v Mariboru. 10 slik. Cena 12 Din.

Izšel je peti zvezek Carzana, dr. Pivkove zbirke, ki se je razširila med našim narodom kot malokateri knjiga prej. Peti zvezek nadaljuje onise borb zarotnikov in ima sledečo vsebino: Pregled: Čitateljem. — Maledetta Guerra. — Zapisnikom z vodnikom št. 24. — Poročilo Rudolfa Liške. — A. K. Op. Nr. 2189/11. — Vidale preiskuje. — Dokazila o izdajstvu. — Središče zarote na Češkem? — Žena ustvaritelja kompota. — Kje je denar? — Martinez in Maštalka v zapou. — Interpelacije v parlamentu. — Odgovor domobranskega ministra. — Glasovi domačega časopisja. — Polemika o izdajnikih. — Guido Cristofij in Aldo Valori o Carzanu.

—k **E. R. Burroughs: Tarzanove živali**, prevedel —z—. Splošna knjižnica št. 48. V Ljubljani 1924. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Strani 274. Cena broš. Din 30, vez. Din 36.

»Tarzanove živali« je v seriji Tarzanovih povesti III. knjiga. Kakor dosedanja obe knjigi je tudi ta popolnoma samostojen roman zase, le glavne osebe so ostale iste, Tarzan, njegova žena in od protistranke intriganta Rokov in Pavlovič. Tretja knjiga »Tarzanove živali« vede Tarzana in Jano vsled peklenških zavratnosti Rokova po ločenih potih zopet nazaj v pragozdove Afrike. Golega in nagega izpostavljajo Tarzana njegovi sovražniki na samotni otok na zapadni obali Afrike. Tarzan se vzivi kmalu v džungelsko življenje, odloži civilizacijo, v silo si postavi divje zveri džungle za verne tovariše in se preseli z njimi na priborjenem čolnu na celino. S svojo skupino zveri, ki povsod in vsakom vzbujajo strah in grozo, zasleduje roparje svojega malega sinčka in svoje žene Jane po džungelski divjini. Sheeta, prebrisani leopard s svojimi kosmatimi tovariši, vsi ščitijo s svojimi telesi, spremljani in vodeni od prijateljskega Mugambija, poglavarja črnega plemena, Tarzana v njegovih smrtonosnih in predrznih podjetjih.

Iz naše stanovske organizacije.

Vabila:

= **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA KONJIŠKI OKRAJ** ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 17. januarja 1925 ob 11. uri v deški šoli v Konjicah. Vzpored: 1. Zadnji zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročila: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajničarke in č) računskih pregledovalcev. 4. »Učenec ob prestopu v višji razred in razrednikovo stališče«, podava tov. Fr. Friedl. — Odmor — skupen obed. Nato: 5. Volitev novega odbora. 6. »Razvoj slovenskega črkopisa«, podava tov. ica M. Poznjeva. 7. O seji širjega sosveta poročata tov. J. Kržič. 8. Članarina za l. 1925. 9. Iz vprašalne skrinjice. 10. Predlogi in slučajnosti.

Uro pred pričetkom občnega zbora se vrši odborova seja in redna pevška vaja; slednje se naj gotovo udeleže vse tovarišice pevke in vsi tovariši pevci. Izbor pesmi je tov. pevovodja že naznanil sredi decembra posameznim šolskim vodstvom.

Ob pričetku občnega zbora samega pa izroči društvo svojima zaslužnima članoma tovarišema H. Schellu, oblastnemu šolskemu nadzorniku in R. Jurku, srezkemu šolskemu nadzorniku v pok. diplom o častnem članstvu. Ker se obenem poslavljamo od prvega, ki nam je bil mnogo leta drag tovariš, od prevrata še poleg tega naš srezki šolski nadzornik, se pač odbor nada, da ni učitelja-učiteljice v okraju, ki bi izostal to pot. Enako dobrodošli so nam tovariš(ice) ostalih bratskih društev.

= **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA SVETOLENARŠKI OKRAJ** ima v sredo, dne 14. januarja 1925 ob 10. uri v Sv. Trojici v Slov. goricah svoj redni letni občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo odbornikov tajnika in blagajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. »Novejša smernice risanja na osnovni šoli«, predava tov. Valko Razinger. 5. Poročilo o seji širjega sosveta pov. UJU Ljubljana. 6. Predlogi in slučajnosti. Pridite polnoštevilno! — Odbor.

= **LITIJSKO OKRAJNO UCITELJSKO DRUŠTVO** vabi p. n. članstvo in neorganizirane našega mišljenja na svoj občni zbor, ki se vrši dne 17. januarja 1925 ob 1/29, uri dopoldne v Ljubljani na kr. moškem učiteljskem v fizikalni dvorani, s sledečim dnevnim redom: 1. Predavanje dr. Pirca o zdravstvu; temu sledi ogled šolske poliklinike in evenf. higijenskega zavoda. 2. Po predavanju se vrši občni zbor po sledečem redu: a) poročilo predsednika, b) tajnika, c) blagajnika in č) računskih preglednikov. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. Z ozirom na zanimivo predavanje in važna poročila, pozivlja odbor k polnoštevilni udeležbi! Novinci iz okraja, pri-

družite se! Preskrbite si vsi pravočasno železniške legitimacije — t. č. potom svojih vodstev.

= **UCITELJSKO DRUŠTVO V DOLNJI LENDAVI**, Redni občni zbor za leto 1924, se vrši dne 17. januarja 1925 ob 10. uri v šoli v Črenšovcih s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo odbora (predsednika, tajnika, blagajnika). 3. Volitev novega odbora. 4. Referat tov. Preiningerja. (Tema za ukinjeno zadnjo okrajno učiteljsko konferenco). 5. Slučajnosti. Obilne udeležbe pričakuje odbor.

= **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA MESTO PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKRAJ** ima svoj redni občni zbor v četrtek, dne 15. januarja t. l. ob 10. uri v risalnici »Mladike« z vzporedom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo odbora. 4. Volitve. 5. Predlogi. 6. Slučajnosti. — **Odborova seja** se vrši v soboto, dne 10. t. m. ob 14. uri v pisarni mestne deške šole. — Udeležba obvezna. — Predsednik.

= **IZREDNI OBČNI ZBOR UCIT. DRUŠTVA ZA LJUBLJ. OKOLICO** bo dne 17. l. 1925. ob 9. uri v telovadnici I. mestne deške šole na Ledini v Ljubljani. Poleg običajnih točk bo na dnevnem redu volitev odbora in predavanje srez. šol. nadzornika g. And. Škulja o vrtnarstvu. Udeležba dolžnost. Vsi dolžniki morajo do tega časa poravnati dolg, če ne sledi izključitev. — Avg. Korbar.

= **OBČNI ZBOR RADOVLJIŠKEGA OKRAJNEGA DRUŠTVA** bo dne 17. januarja 1925 ob 10. uri na Jesenicah. — J. Baraga, t. č. predsednik.

= **BREŽIŠKO - SEVNIŠKO UCITELJSKO DRUŠTVO** ima svoj redni občni zbor v Brežicah dne 17. januarja 1925 ob 10. uri. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. Volitev novega odbora. 4. Predavanje tov. Breganta: »O rokotvornem pouku«. 5. Slučajnosti. Pridite vsi! Pripeljite vse nove tovariše(ice)! — Odbor.

Poročila:

+ **POROČILO O ZBOROVANJU OKR. UCIT. DRUŠTVA ZA RADOVLJIŠKI OKRAJ** na Jesenicah dne 6. decembra 1924 ob navzočnosti 62 članov.

Tov. predsednik otvori zborovanje ter pozdravi navzoče člane, pri čemur se takoj oglašijo tov. Pibovec, ki prosi za besedo, kar tov. predsednik vzame na znanje in ustreže želji.

Tov. Pibovec se v vznešenih besedah spomni delovanja tov. predsednika Barage ter mu čestita k imenovanju za nadzornika, nakar se tov. predsednik zahvali ter izjavi, da bo na lepe besede odgovoril obširneje kasneje.

Tov. Žagar referira »O koristi in pomenu nadaljne izobrazbe učiteljske«. Referat je bil jako zanimiv in globoko zasnovan, za kar je žel referent ob zaključku obilo priznanja. Tov. predsednik se mu zahvali v imenu zbora ter izrazi željo, da bi še nadalje deloval kot raziskovalec teh vprašanj ter bi nadalje ne pozabil podati javno svoje misli in utise, ki so za cel učiteljski stan velike koristi.

Tov. Zupančič izroči tov. nadzorniku v pok. Josipu Turku listino častnega članstva ter ga nagovori z besedami globokega pomena in formulira izročitev po staroslovanski navadi.

Tov. predsednik odgovarja nato na razne točke govora tov. Pibovca in vzpodbuja učiteljsko k nadaljnjemu vztrajnemu delu in izrazi, da se bo naslanjal na pomoč vseh tovarišev, kojih sveta dolžnost je le ta, da dvignemo svoj rod na višino drugih narodov.

Tov. Šiferer poroča glede Šolske Matice ter omenja majhno število članov.

Tov. Zupančič predlaga, da pristopijo vsi učitelji in učiteljice z novim letom k Šolski Matici in naj se članarina upošteva pri odmeri društvene članarine.

Tov. predsednik omeni, naj se pusti ta predlog za prihodnje zborovanje, ko bodo imeli vsi čas premisliti stvar bolj temeljito.

Tov. Šega predlaga, naj se ta predlog predloži UJU, da ga predloži ostalim društvom, kar se z večino sprejme.

Pri slučajnosti se oglašijo tov. Šega z vprašanjem, kakšno stališče zavzema UJU glede predsednika UJU Mil. Stančkovića in ali je že kake tozadevne korake storil. K tej točki dobi zadovoljiv odgovor, nakar se določi čas in kraj občnega zbora.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.